

Giften Kunnen gestort worden op rekening van den penningmeester, dr. J. ED. STUMPF, Girokantoor S. No. 11348 der Gemeente Amsterdam.

Prof. dr. A. A. HIJMANS-VAN DEN BERGH, Utrecht.

Dr. KOOY, Groningen.

Prof. dr. O. LANZ, Amsterdam.

Mevr. MARGARETE LAQUEUR, Amsterdam (*Secretaresse*).

Prof. dr. E. LAQUEUR, Amsterdam.

Prof. dr. R. MAGNUS, Utrecht.

Prof. dr. S. MENDES DA COSTA, Amsterdam.

Prof. dr. R. H. SALTET, Amsterdam.

Dr. J. ED. STUMPF, G. D. Amsterdam (*Penningmeester*).

Prof. dr. N. PH. TENDELOO, Leiden.

Amsterdam, Maart 1921.

TONSILLECTOMIE.

Met begrijpelijke belangstelling heb ik het opstel over „De techniek der tonsillectomie” van prof. BURGER gelezen. Het zal er zonder twijfel toe bijdragen ons, huisartsen, gerust te stellen omtrent een ingreep, die voor dengeen, die hem eenige keeren heeft zien verrichten, een betrekkelijk eenvoudige is, doch waaromtrent, juist door de keelartsen zóóveel bericht is van min gunstige ervaring, dat de huisartsen langen tijd huiverig waren hun patiënten te raden zich aan een tonsillectomie te onderwerpen, resp. hun kinderen daaraan bloot te stellen.

Nu zijn er twee zaken, die mij verwonderd hebben. In de eerste plaats, dat bij kinderen beneden het veertiende jaar *in den regel* narcose en nog wel chloroformnarcose gegeven wordt. Ik heb de tonsillectomie zien uitvoeren bij zeer nerveuse en anstige kinderen onder plaatselijke ongevoeligheid en waar zulks mogelijk is, verdient het m. i. de voorkeur geen algemeene bedwelming toe te passen. Een meisje dat zóó nerveus en angstig is, dat indertijd tonsillotomie niet anders kon geschieden dan onder chlooraethyl-roes, liet zich nog vrij behoorlijk helpen voor tonsillectomie onder plaatselijke gevoelloosheid. Prof. BURGER schrijft, dat hij bij volwassenen met veel meer gerustheid tonsillectomie doet dan tonsillotomie. Ik kan het mij voorstellen. Maar waarom dan niet bij kinderen?

Ik weet, dat er onder de huisartsen, de chirurgen, ja zelfs onder de keelartsen zijn, die het in verschillende opzichten niet eens zijn met het standpunt, dat prof. BURGER inneemt in deze questie. Een geval met dreigenden doodelijken afloop, tengevolge van een niet te stelpen bloeding werd mij, toen een mijner kinderen voor eenige maanden in aanmerking kwam voor tonsillectomie van geneeskundige zijde als afschrikwekkend voorbeeld gesteld. Dat deze bezwaren in dit *Tijdschrift* niet te berde gebracht worden, is de tweede zaak, die mij verwonderd heeft en mede aanleiding was tot het schrijven van dit stukje.

Amsterdam, Maart 1921.

A. KROPVELD.

DE ZIEKTE VAN BASEDOW EN ROENTGENBESTRALING.

Over deze vraag is men, zooals ook uit de opmerkingen van ORBAAN en GAARENSTROOM is gebleken, nog allerminst tot een eenstemmig oordeel gekomen. Bij mijn trouwens voorzichtig uitgesproken meening had ik niet zoozeer oudere ongunstige mededeelingen, zooals die van VERNING en SECHER, op het oog, maar meer de waar-schuwend stem o.m. van klinici als CAPELLE (1918) en HILDEBRAND (1919), terwijl ook roentgenologen, zooals SCHWARZ en FREUND, de bestraling bij de ziekte van BASEDOW meer op den achtergrond plaatsen en slechts bij onmogelijkheid van andere behandeling wenschen toe te passen, althans volgens een mededeeling van REIMANN (1920). Dergelijke overwegingen deden mij opmerken, dat er in den laatsten tijd herhaaldelijk tegen de roentgenbestraling is gewaarschuwd. Mocht de

toekomst leeren, dat deze waarschuwingen hun recht van bestaan missen, en de vooruitgang der techniek ons een nieuw, betrouwbaar en onschadelijk wapen te meer tegen dit, naar het schijnt, toenemend lijden in de hand geven, wie zou dat niet met vreugde begroeten?

Utrecht, 29 Maart 1921.

J. E. SCHULTE.

HET BEKKEN VAN OTTO—CHOBRAK.

In aansluiting aan WALLER's artikel kan ik mededeeling doen van een dergelijk geval.

Het betreft hier een vrouw van middelbaren leeftijd, die mij in Maart van het vorige jaar opzocht en vertelde, dat zij sedert 8 jaren pijn had in de linker heup. „Zij kon de kous niet meer aankrijgen.” Nu begon het rechter been ook last te geven. Bij het loopen blijkt duidelijk, dat de linker heup ankylotisch is. Het verschijnsel van TRENDELENBURG is rechts positief, links niet; linker heup in lichte adductie. Passieve bewegingen in de linker heup niet mogelijk; rechts een paar graden adductie, 45° flexie, rotatie heel weinig. Röntgen-onderzoek: diagnose arthritis deformans van beide heupen.

Het gebit is voor een vrouw uit de volksklasse buitengewoon goed verzorgd, van pyorrhoea alveolaris is geen sprake; in de urine is een spoortje eiwit, bacteriën aanwezig. Patiënte lijdt aan obstipatie. De Röntgen-foto's gelijken op die van WALLER, zóó sprekend, dat aan de diagnose „bekken van OTTO-CHOBRAK” niet kan worden getwijfeld. Ik voelde mij indertijd door de diagnose arthritis deformans niet voldaan, maar ben pas door WALLER's publicatie tot een juister inzicht gekomen.

's-Gravenhage, 3 April 1921.

L. HAVINGA.

DE AFDEELING ZEEUWSCH-VLAANDEREN O. D.

Al ben ik nog geen lid der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst — wat ik wel hoop te kunnen worden, na het bekomen van inlichtingen nopens voorwaarden en verplichtingen —, toch denk ik, dat mij geen ruimte in het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde*, zal worden geweigerd, om een terechtwijzing te doen en een en ander te antwoorden aan dr. CAMMAERT — aangaande onder meer wat hij van mij vertelt en zijn zoogenaamde critische beschouwing over de afdeling Zeeuwsch-Vlaanderen O. D. Ik ben de bedoelde persoon, waarover dr. CAMMAERT schrijft (in het nummer van 19 Maart 1921), „dat een tweede Belgische uitgeweken collega — specialist voor keel-, neus- en oorziekten — vrouwenziekten en ziekten van de „mannelijke voortplantingsorganen (aldus de aankondiging in de Nieuwsbladen) zich eveneens te Terneuzen vestigt — de algemeene praktijk ook doende” — aldus dr. C..... Ik ken dr. C. niet en wil dan ook niet dadelijk veronderstellen, dat er hier van zijnentwege „kwaadwilligheid” achter steekt, doch weinigen, meen ik, zouden zich weêrhouden het zoo op te nemen, nadat zij de werkelijkheid bezien hebben naast deze fantastische mededeeling. Inderdaad, op het oogenblik dat deze zijn brief schreef, was er in een enkel plaatselijk nieuwsblad (den 11den Maart 1921) een aankondiging verschenen van mijn vestiging te Terneuzen (18 Maart 1921, 2de aankondiging), maar deze luidde niet zooals hij zegt, doch letterlijk als volgt „Gevestigd te T..... straat..... Telef. dr. G. D. arts, voortplantings-organen 1) (man- en vrouwenziekten). — Huidziekten. Consult. Prakt. v. verlosk. en alg. geneesk. — Spreekuur.....” (Hierbij bewijs, uitknipsel uit de courant).

1) Voortplantingsorganen klinkt wellicht wat vreemd, maar aangezien geslachtsziekten de beteekenis heeft gekregen van venerische ziekten, en mijn bedoelng breeder was, namelijk ziekte van het genitaal systeem, wat nog niet per se geslachts- of venerische ziekte is, heb ik dit niet geijkte woord gebruikt.